

*Міщенко Т.М.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту,
Державний податковий університет*

МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ: РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Одним із ключових факторів розвитку бізнесу, в умовах глобалізації, посилення конкуренції, цифровізації економіки та високого рівня невизначеності, є ефективний менеджмент. У сучасному розумінні менеджмент є системою принципів, методів і механізмів управління підприємством, спрямованих на досягнення стратегічних цілей організації [1]. Адаптацію до змін зовнішнього середовища, раціональне використання ресурсів, підвищення продуктивності праці, та формування конкурентних переваг забезпечує сучасний, ефективний менеджмент суб'єкта господарювання.

Чинники впливу на розвиток бізнесу умовно поділяють на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх належать: економічна ситуація, державна політика, ринкова кон'юнктура, технологічний прогрес, а до внутрішніх: організаційна структура, система управління, кадровий потенціал, фінансові ресурси, корпоративна культура та система контролю [2].

Враховуючи зміни зовнішнього середовища, суб'єкти господарювання змушені швидко реагувати щодо оптимізації управлінських процесів та підвищення результативності використання ресурсів. При цьому, для формування дієвої системи управління важливим є посилення її складової внутрішнього аудиту.

В умовах орієнтації суб'єкта господарювання не лише на досягнення короткострокових фінансових результатів, а й на забезпечення довгострокової стабільності та конкурентоспроможності зростає роль внутрішнього аудиту як одного із інструментів контролю в частині оцінювання ризиків, підвищення ефективності управлінських рішень.

Внутрішній аудит, як один з ключових внутрішніх управлінських чинників, сприяє ефективності менеджменту забезпечує раціональне використання ресурсів, підвищення продуктивності праці, адаптацію до змін зовнішнього середовища та формування конкурентних переваг суб'єкта господарювання.

Незалежна та об'єктивна діяльність з внутрішнього аудиту спрямована на оцінювання та вдосконалення процесів управління, контролю і управління ризиками.

До основних функцій внутрішнього аудиту в системі менеджменту суб'єкта господарювання необхідно віднести:

- оцінювання ефективності системи внутрішнього контролю;
- аналіз фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання;
- виявлення ризиків та розробка рекомендацій щодо їх мінімізації;
- підвищення ефективності управлінських процесів;
- забезпечення достовірності інформації для прийняття управлінських рішень.

Враховуючи важливу роль внутрішнього аудиту у забезпеченні ефективності менеджменту суб'єкта господарювання, необхідно окреслити низку проблем, які існують у практиці його функціонування та стримують розвиток бізнесу, зокрема:

- недостатній рівень незалежності внутрішніх аудиторів у структурі суб'єктів господарювання, що може впливати на об'єктивність результатів перевірок;

- недосконалість системи внутрішнього контролю, яка ускладнює виявлення ризиків та порушень у діяльності суб'єкта господарювання;

- недостатнє використання сучасних інформаційних технологій та аналітичних інструментів під час проведення аудиту.;

- низький рівень інтеграції внутрішнього аудиту у систему стратегічного управління суб'єкта господарювання;

- дефіцит кваліфікованих кадрів у сфері внутрішнього аудиту та ризик-менеджменту;

- недостатня увага керівництва до рекомендацій внутрішнього аудиту, що знижує ефективність його функціонування.

Усунення вказаних проблем можливе шляхом трансформації внутрішнього аудиту з контрольної функції у стратегічний інструмент управління. Основними кроками на цьому шляху є:

- цифровізація аудиту та використання аналітики даних, автоматизованих систем контролю;

- інтеграція внутрішнього аудиту у систему корпоративного управління та стратегічного планування;

- розвиток системи управління ризиками підприємства (Enterprise Risk Management – ERM);

- підвищення професійного рівня внутрішніх аудиторів та впровадження міжнародних стандартів аудиту.

- розширення консультативної ролі внутрішнього аудиту у прийнятті управлінських рішень.

Важливим аспектом перетворення внутрішнього аудиту в інструмент стратегічного управління є посилення його консультативної ролі, яка полягає у:

- наданні рекомендацій щодо вдосконалення системи управління;

- підвищенні ефективності бізнес-процесів;
- підтримці системи управління ризиками;
- інформаційному забезпеченні управлінських рішень;
- сприянні стратегічному розвитку підприємства.

Таким чином, внутрішній аудит є не лише інструментом контролю, а й повинен бути важливим елементом партнерства з менеджментом, що сприяє підвищенню ефективності діяльності суб'єкта господарювання та забезпеченню його сталого розвитку [3].

Отже, у сучасних умовах розвитку економіки та зростання рівня невизначеності ефективність діяльності суб'єкта господарювання значною мірою залежить від якості системи управління та наявності дієвих механізмів контролю і оцінювання ризиків. Важливим елементом системи сучасного менеджменту виступає внутрішній аудит, який забезпечує підвищення ефективності управлінських процесів та сприяє досягненню стратегічних цілей.

Інтеграція внутрішнього аудиту у систему стратегічного управління та посилення його консультативної ролі перетворює внутрішній аудит у важливий інструмент підтримки менеджменту та забезпечення стабільного розвитку бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Масленников Є. І., Попенко О. О. *Внутрішній аудит бізнес-процесів як базовий інструмент розвитку підприємства та системи управління. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2024. Т. 23, № 3(58). С. 44–56.*
2. Разборська О., Мошура Л. *Внутрішній аудит оцінки якості прийняття управлінських рішень: поняття, призначення та роль в системі управління підприємством. Фінанси, облік, банки. 2023.*
3. Петрик О. А., Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М. *Внутрішній аудит : сучасні підходи та практика застосування. Київ : КНЕУ, 2021. 308 с.*
4. Скляренко А. Р. *Розвиток внутрішнього аудиту як інструменту корпоративного управління. Український економічний часопис. 2025. № 1. С. 112–118.*